

DET KONGELIGE
KULTURDEPARTEMENT

ungdoms- og familiedirektoratet Barne-
v/ Line Orderud Øian
Postboks 2233
3103 TØNSBERG

Deres ref

Vår ref

Dato

18/911-2

21. februar 2018

Meldeplikt etter barnevernloven for ansatte i Den norske kirke

Det vises til Barne-, ungdoms- og familiedirektoratets brev 9. februar 2018. Direktoratet ber om en avklaring av om kirkelig tilsatte har opplysningsplikt til barnevernet, også etter endringene i kirkeloven som trådte i kraft 1. januar 2017.

"Offentlige myndigheter" og "organisasjoner og private som utfører oppgaver for det offentlige" har etter barnevernloven § 6-4 annet ledd plikt til av eget tiltak, og uten hinder av forvaltningsmessig taushetsplikt, å gi opplysninger til kommunens barneverntjeneste i visse tilfeller. Plikten gjelder når det er grunn til å tro at et barn blir mishandlet eller at det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt eller vedvarende alvorlige atferdsvansker. Det er også en tilsvarende plikt til å gi opplysninger etter pålegg fra barnevernet. Plikten til å besvare forespørsler uten hinder av forvaltningsmessig taushetsplikt er ved senere lovendringer noe utvidet.

I sitt brev legger direktoratet legger til grunn at det før kirkelovendringen som trådte i kraft 1. januar 2017, var "klart at ansatte i den norske kirke var ansett som "offentlig myndighet", jf. barnevernloven § 6-4 annet ledd, og da hadde meldeplikt til barneverntjenesten". Direktoratet reiser spørsmålet om ansatte i Den norske kirke, som formodentlig nå ikke lenger har meldeplikt etter barnevernloven, er forhindret fra å melde om forhold til barnevernet etter eget initiativ, eventuelt på grunn av fortsatt gjeldende taushetsplikt etter forvaltningsloven.

Vi gjør oppmerksom på at det er to ulike grupper ansatte i Den norske kirke: Den ene gruppen består av personer som har ett eller flere lokale sokn (menigheter) som arbeidsgiver, blant andre kateketer, soknediakoner, kantorer, kirketjenere, barne- og ungdomsarbeidere, personer med administrative oppgaver m.m. Deres arbeidsgiver, soknet, er etter kirkeloven § 2 annet ledd et selvstendig rettssubjekt, og arbeidsgiveransvaret utøves

Postadresse
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo
postmottak@kud.dep.no

Kontoradresse
Grubbegata 1
www.kud.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
972 417 866

Avdeling
Avdeling for tro,
livssyn og kulturvern

Saksbehandler
Per-Otto Gullaksen
22 24 79 17

normalt av kirkelig fellesråd, jf. kirkeoven § 14 tredje ledd. Den andre gruppen omfatter ansatte som fram til 1. januar 2017 hadde staten som arbeidsgiver, dvs. prestene, prostene, biskopene, ansatte ved bispedømmerådene, ansatte i Kirkerådets sekretariat og noen andre.

Bestemmelsen i kirkeoven § 38 første ledd om at forvaltningsloven og offentleglova gjelder for den virksomheten som drives av lovbestemte kirkelige organer, kom inn i kirkeoven i 1996. Lovproposisjonen la til grunn at dette "også [er] i samsvar med dagens oppfatning", jf. Ot prp nr 64 (1994-95) side 61. Proposisjonen bekreftet videre at de enkelte soknene var selvstendige rettssubjekter.

Den nevnte merknaden til § 38 gir derfor grunn til å anta at *soknets* organer, som organer for private rettssubjekter, bare ble regnet som forvaltningsorganer i saker hvor de traff enkeltvedtak eller utferdiget forskrift. Bare en slik forståelse er antakelig i samsvar med det som til da var "dagens ordning" – fordi den kan sies å følge allerede av forvaltningsloven § 1. Vi antar at det etter dette kan være usikkert om tilsatte i soknene, altså tilsatte i den første gruppen, i alminnelighet var å anse som "offentlig myndighet" etter tidligere lovgivning.

De kirkelige organene som var ansvarlige for den andre gruppen ansatte, først og fremst organene biskop, bispedømmeråd og Kirkerådet, kunne med noen forbehold omtales som "organer for staten" – i det minste i sammenhengen som er aktuell her. Den omtalte bestemmelsen i kirkeoven § 38 fastslo at den virksomheten som ble drevet av regionale og sentrale kirkelige organer, og som da var en statlig virksomhet, falt inn under forvaltningslovens og offentlighetslovens generelle virkeområde. Det var dermed naturlig å anse denne gruppen som "offentlig myndighet" fram til 1. januar 2017.

Ved lovendringene som fikk virkning fra 2017, ble den statskirkelige virksomheten overført til det nyopprettede rettssubjektet "Den norske kirke". De organene som tidligere kunne betegnes som "organer for staten", ble omdannet til organer for rettssubjektet Den norske kirke. Soknenes status som selvstendige rettssubjekter ble videreført.

For begge rettssubjektene (soknet og Den norske kirke) ble bestemmelsen i kirkeoven § 38 med noen endringer videreført. I Prop. 55 L (2015–2016) framgår følgende (på side 58):

"Det nye rettssubjektet for Den norske kirke vil være en særlig, lovregulert størrelse, slik også det enkelte soknet er. Det vil ikke være naturlig generelt å karakterisere de organene som opptrer på vegne av det nye rettssubjektet, som forvaltningsorganer, se forvaltningsloven § 1. Det er dette som er bakgrunnen for at det her er særskilt fastsatt at forvaltningsloven og offentleglova skal gjelde for virksomheten i de lovbestemte kirkelige organene, og ikke bare i saker hvor de treffer enkeltvedtak eller utferdiger forskrift, jf. forvaltningsloven § 1 tredje punktum."

Dette innebar en utvidelse av forvaltningsloven og offentleglovas virkeområde. Den rettstilstanden som tidligere var basert på at kirkens regionale og sentrale organer var forvaltningsorganer, som fulgte av forvaltningsloven selv og bare var bekreftet av den da

gjeldende bestemmelsen i kirkeloven § 38, ble ved omdanningen av Den norske kirke til eget rettssubjekt, videreført, men nå på grunnlag av den særlige bestemmelsen i kirkeloven § 38. Denne bestemmelsen utvidet med det forvaltningslovens og offentleglovas virkeområde til også å omfatte lovbestemte organer for så vel det enkelte soknet som for rettssubjektet Den norske kirke.

Det er likevel ifølge merknaden "ikke naturlig generelt å karakterisere" kirkens organer som forvaltningsorganer. Bestemmelsen i kirkeloven § 38 må nå snarere tolkes som en bestemmelse om at forvaltningsloven og offentleglova skal gjelde for kirkens organer på tross av at de ikke er forvaltningsorganer. Vi antar at ansatte med soknet eller rettssubjektet Den norske kirke som arbeidsgiver neppe i alminnelighet kan anses som offentlig myndighet etter 1. januar 2017. Om dette også skal legges til grunn for tolkningen av barnevernlovens bestemmelse, er det ikke naturlig at Kulturdepartementet tar stilling til.

Vi mener imidlertid det er rimelig klart at kirkelig ansatte, både i soknet og i rettssubjektet Den norske kirke, også etter 1. januar 2017 er underlagt forvaltningslovens bestemmelser om taushetsplikt.

Spørsmålet om forvaltningsloven og offentleglova fortsatt bør gjelde for virksomheten i Den norske kirkes organer er drøftet i forbindelse med forslaget til [ny lov om tros- og livssynssamfunn](#), som nylig har vært på alminnelig høring. Det er der foreslått at det skal overlates til Kirkemøtet å beslutte "om, og med hvilke unntak og særregler, forvaltningsloven, offentleglova og regler om offentlige organer i arkivlova skal gjelde for virksomheten som drives av kirkelige organer."

Dette forslaget aktualiserer en rekke problemstillinger som Kulturdepartementet vil vurdere nærmere i det videre lovarbeidet. I dette arbeidet vil departementet også innhente og legge vekt på synspunkter fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, Barneombudet og Barne- og likestillingsdepartementet.

Med hilsen

Torbjørn Backer Hjorthaug (e.f.)
avdelingsdirektør

Per-Otto Gullaksen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Barne- og likestillingsdepartementet
Barneombudet